

L. van Noort

PR No. 16-86

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING
VAN DE POTPLANTENTEELT ONDER GLAS
IN NEDERLAND OVER 1986**

Juni 1988

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE POTPLANTENTEELT ONDER GLAS IN NEDERLAND OVER 1986

Noort, L. van
Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1988
Periodieke Rapportage 16-86
ISSN 0921-4178
29 p., 8 tab.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een winst van f 37.010,- dat is 5% van de kosten (in 1985 4% van de kosten). 47% van de bedrijven had een positief resultaat.

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 121.260,- per ondernemer (in 1985 f 116.830,-). Na aftrek van de persoonlijke belastingen, de premieheffing en de gezinsbestedingen resteerde als besparing f 37.280,-.

Per bedrijf kwam f 175.540,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 13.830,- zodat totaal f 189.370,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 52.530,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 145.790,-.

In het rapport zijn de bedrijven gegroepeerd naar bloeiende planten en bladplanten.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Potplantenteelt onder glas in
Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 WIR-premie	7
1.6 Vermogenssubsidies	7
1.7 Leeswijzer	8
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1984 TOT EN MET 1986	9
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1984, 1985 en 1986	9
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1984, 1985 en 1986	9
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per vierkante meter staand glas	10
2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per vierkante meter staand glas (ten opzichte van het voorafgaande jaar)	10
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BESPARING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALANSEN IN 1984 TOT EN MET 1986	11
Tabellen	
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	11
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	11
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	12
3.4 Balansen per 31 december per bedrijf	12
BIJLAGEN	13
1. Grondgebruik over 1986	14
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1986	15
3. Bedrijfsresultaten over 1986	16
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten	17
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1986	18
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer	19

INHOUD (vervolg)

	Blz.
7. Spreiding van de besparing	20
8. Herkomst van de middelen	21
9. Besteding van de middelen	22
10. Spreiding van de bruto-investeringen	23
11. Balans per 31 december 1986	24
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december en de vermogensvergelijking	25
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 31 december 1986	26
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1986	27
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	28

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemen onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonenteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het resp. boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". Deze publikatie verschijnt ca. 9 maanden na afsluitdatum van het boekjaar. De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en de financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven.

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden eenmaal in de zes jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de potplantenteelt onder glas is met ingang van het boekjaar 1986 bijgesteld en gebaseerd op de Landbouwtelling 1986.

De populatie - waaruit de steekproef voor de potplantenteelt onder glas is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe;
- c. waarvan de omvang van de glassector 60% en meer van de totale bedrijfsomvang - gemeten in sbe - omvat;

- d. waarvan 50% en meer van de glassector betrekking heeft op potplanten.

Aan deze criteria voldeden 936 bedrijven. Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 1).

- a. 3,1% voor bedrijven met 70-340 sbe;
- b. 9,1% voor bedrijven met 340-600 sbe;
- c. 12,4% voor bedrijven met 600 en meer sbe.

In het boekjaar 1986 konden 51 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 798 bedrijven met een glasoppervlakte van 606 ha. De landelijke oppervlakte met potplanten onder glas bedroeg in 1986 739 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan 82% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten.
De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 29,00;
voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 25,90 - f 27,70, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 19,50, voor jeudigen een evenredig lager bedrag;
 - over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 6,5% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten waarvoor 2,5% is berekend;
 - de afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten. Met ingang van het boekjaar 1986 wordt de aanspraak op WIR-premie niet meer in mindering gebracht op de nieuwwaarde;
 - de kosten van vaste plantopstanden onder de kosten zijn opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstanden wordt jaarlijks een afschrijving berekend;
- 1) De populatie waarop deze steekproeven oorspronkelijk zijn gebaseerd is beschreven in "Mededeling no. 282".

- de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied, varieert van f 40.000 tot f 196.000 per ha;
- de duurzame slijtende produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van de nieuwwaarde;
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

96% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de duurzame slijtende produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 WIR-premie

Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de duurzame slijtende produktiemiddelen werd in de periode 1979 tot en met 1985 rekening gehouden met de aanspraak op WIR-premie. Nu de ontvangen WIR-premie - als gevolg van een wettelijke maatregel - mede afhankelijk is van de betaalde inkomstenbelasting is de werkwijze met ingang van 1986 gewijzigd. Dit betekent dat de aftrek niet meer wordt toegepast. De duurzame slijtende produktiemiddelen zijn per begin 1986 hoger gewaardeerd en de kosten van rente en afschrijving zijn gestegen. In de meeste tabellen zijn de cijfers over het boekjaar 1985 zowel inclusief als exclusief de aanspraak op WIR-premie vermeld. Hierdoor zijn de cijfers van 1986 ook vergelijkbaar met die van 1985.

De ontvangen WIR-premie wordt met ingang van 1986 afzonderlijk geboekt bij de persoonlijke belastingen.

1.6 Vermogenssubsidies

De vermogenssubsidies zijn weergegeven in bijlage 8: "herkomst van de middelen". De belangrijkste post - in het boek-

jaar 1986 - is de subsidie sectorbeleid energie. Nu per bedrijf de definitieve subsidie is vastgesteld, is de totale subsidie - die al eerder in de vorm van voorschotten is uitgekeerd - in het boekjaar 1986 tot uitdrukking gebracht.

1.7 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde potplantenbedrijf in Nederland in de periode 1984 tot en met 1986.

In de bijlagen 1 tot en met 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1986. De bedrijven zijn in voornoemde bijlagen onderscheiden naar bloeiende planten en bladplanten.

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1984 tot en met 1986

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1984, 1985 en 1986

Kengetallen	1984 1)	1985 1)	1985 2)	1986 2)
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf als percentage van de kosten	1	4	1	5
Percentage winstgevende bedrijven	47	44	37	47
Percentage ondernemers met positieve besparing	50	67	64	71
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	47	53	56	57
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	34	37	36	33

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1984, 1985 en 1986 (x 1000 gulden)

	1984 1)	1985 1)	1985 2)	1986 2)
Aantal bedrijven van de populatie	599	653	653	798
Aantal ondernemers per bedrijf	1,52	1,58	1,58	1,58
Oppervlakte glas per bedrijf in are	60	72	72	76
Bedrijfsresultaat per bedrijf				
Opbrengsten	668,7	826,5	826,5	833,3
Kosten	663,8	792,6	815,5	796,3
Netto-bedrijfsresultaat	4,9	33,9	11,0	37,0
Inkomen en besparing per ondernemer				
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	62,5	85,0	70,5	86,1
Totaal gezinsinkomen	87,8	116,8	106,9	121,3
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	73,8	99,7	89,8	91,5
Gezinsbestedingen	51,5	55,0	55,0	54,2
Besparingen	22,3	44,7	34,8	37,3
Herkomst middelen per bedrijf				
Totaal van eigen middelen	97,2	146,1	163,7	175,5
Mutaties in voorschotten sectorbeleid	4,2	3,5	3,5	-22,9
Totaal van vreemde middelen	54,3	43,4	43,4	36,8
Totaal beschikbare middelen	155,7	193,0	210,6	189,4
Besteding middelen per bedrijf				
Aflossing leningen o/g	34,7	68,1	68,1	52,5
Bruto-investeringen	84,0	85,4	103,0	145,8
Mutaties in liquiditeiten	7,2	20,6	20,6	-31,3
Overige bestedingen	29,8	18,9	18,9	22,4
Totale besteding van middelen	155,7	193,0	210,6	189,4
Het eigen- en vreemd vermogen				
Eigen vermogen per einde boekjaar	552,7	745,2	848,3	857,2
Vreemd vermogen per einde boekjaar	623,2	657,0	657,0	656,0
Totaal vermogen per einde boekjaar	1.175,9	1.402,2	1.505,3	1.513,2

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 tot en met 1985).

2) Geen rekening gehouden met WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per vierkante meter staand glas

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	47	50	50	51
Oppervlakte staand glas in m2	6.040	7.190	7.190	7.600
Arbeidsbezetting in uren per m2	1,47	1,48	1,48	1,32
Gemiddeld verbruik van brandstoffen in m3 gas per m2	40	41	41	43
Bruto-investeringen per m2 in guldens	13,90	11,90	14,30	19,20
Kosten				
Arbeid	31,70	31,90	31,90	29,80
Rente	6,50	6,20	7,20	6,90
Afschrijvingen	10,20	10,80	13,00	12,30
Gas en stookolie	17,50	17,50	17,50	11,90
Electra	1,40	1,50	1,50	1,20
Materialen	28,30	27,80	27,80	27,60
Overige kosten	14,30	14,50	14,50	15,10
Totale kosten	109,90	110,20	113,40	104,80
Opbrengsten				
Potplanten	105,50	105,30	105,30	102,90
Overige tuinbouwprodukten	3,50	6,60	6,60	4,50
Overige opbrengsten	1,70	3,00	3,00	2,30
Totale opbrengsten	110,70	114,90	114,90	109,70
Netto-bedrijfsresultaat	0,80	4,70	1,50	4,90
Idem in procenten van de kosten	1	4	1	5

Tabel 2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per m2 staand glas (ten opzichte van het voorafgaande jaar)

	1985 1) t.o.v. 1984			1986 t.o.v. 1985 2)		
	waarde	volume	prijs	waarde	volume	prijs
Kosten						
Arbeid	5,4	4,4	0,9	-6,4	-10,3	4,3
Rente	-0,5	2,9	-3,2	-4,5	-4,8	0,4
Afschrijvingen	8,2	4,4	3,7	-5,3	-6,5	1,2
Gas en stookolie	5,3	6,7	-1,3	-32,0	5,7	-35,7
Electra	5,4	4,1	1,5	-19,0	5,0	-22,5
Materialen	11,2	9,6	1,4	-0,6	-2,0	1,4
Overige kosten	12,9	12,2	0,7	4,2	-3,0	7,4
Totale kosten	7,7	6,9	0,7	-7,5	-4,5	-3,2
Opbrengsten						
Potplanten	16,2	7,1	8,5	-2,2	2,6	-4,7
Overige opbrengsten	-19,3	-22,1	3,6	-29,5	-34,6	7,8
Totale opbrengsten	12,0	3,6	8,1	-4,5	-0,9	-3,7

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 tot en met 1985).

2) Voor toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing, herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1984 tot en met 1986

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	47	50	50	51
Oppervlakte staand glas in m ²	6.040	7.190	7.190	7.600
Arbeidsbezetting in mensjaren	4,92	6,11	6,11	5,77
Brandstoffenverbruik (x miljoen Kcal)	1.822	2.226	2.226	2.445
Idem (x miljard joules)	7.631	9.319	9.319	10.236
Geïnvesteed vermogen per 1 januari	596.000	739.000	855.000	852.000
	x1000 gld	x1000 gld	x1000 gld	x1000 gld
Kosten				
Arbeid	191,3	229,2	229,2	226,4
Rente	39,2	44,5	51,6	52,1
Afschrijvingen	61,6	78,0	93,8	93,7
Gas en stookolie	105,8	125,9	125,9	90,4
Electra	8,8	11,0	11,0	9,5
Materialen	170,7	199,7	199,7	209,5
Overige kosten	86,4	104,3	104,3	114,7
Totale kosten	663,8	792,6	815,5	796,3
Opbrengsten				
Potplanten	637,5	757,0	757,0	781,4
Overige tuinbouwprodukten	20,9	47,5	47,5	34,3
Overige opbrengsten	10,3	22,0	22,0	17,6
Totale opbrengsten	668,7	826,5	826,5	833,3
Netto-bedrijfsresultaat	4,9	33,9	11,0	37,0
Idem in procenten van de kosten	1	4	1	5

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer (x 1000 gld)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	47	50	50	51
Aantal ondernemers	77	85	85	89
Netto-bedrijfsresultaat	3,2	21,4	7,0	23,4
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	62,5	85,0	70,5	86,1
Ondernemersinkomen	63,6	88,8	78,8	93,7
Gezinsinkomen uit het bedrijf	74,0	101,6	91,6	104,5
Totaal gezinsinkomen	87,8	116,8	106,9	121,3
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	73,8	99,7	89,8	91,5
Totaal van gezinsbestedingen	51,5	55,0	55,0	54,2
Besparingen	22,3	44,7	34,8	37,3

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 tot en met 1985).

2) Voor toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1000 gld)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	47	50	50	51
Herkomst				
Afschrijvingen	61,6	78,0	93,7	93,7
Besparingen	33,8	70,8	55,1	59,0
Totaal van afschrijvingen en besparingen	95,4	148,8	148,8	152,7
Overige mutaties in het eigen vermogen	-0,8	-9,8	-9,8	1,9
Vermogenssubsidies	2,6	7,1	24,7	20,9
Totaal van eigen middelen	97,2	146,1	163,7	175,5
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	63,8	39,1	39,1	51,4
Overige mutaties in het vreemde vermogen	-5,3	7,8	7,8	-37,5
Totaal van beschikbare middelen	155,7	193,0	210,6	189,4
Besteding				
Aflossingen op leningen o/g	34,7	68,1	68,1	52,5
Bruto-investeringen	84,0 3)	85,4 4)	103,0	145,8
Mutaties in veldinventaris en materialen	8,6	21,9	21,9	15,2
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	21,2	-3,0	-3,0	7,2
Mutaties in liquiditeiten	7,2	20,6	20,6	-31,3
Totaal besteding van middelen	155,7	193,0	210,6	189,4

Tabel 3.4 Balansen per 31 december per bedrijf (x 1000 gld)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	47	50	50	51
Activa				
Duurzame produktiemiddelen	562,7	688,0	791,1	841,9
Voorraad materialen en veldinventaris	199,3	221,0	221,0	239,5
Liquiditeiten	117,7	185,1	185,1	132,0
Overige bezittingen	296,2	308,1	308,1	299,8
Totaal activa	1.175,9	1.402,2	1.505,3	1.513,2
Passiva				
Vreemd vermogen op lange termijn	531,8	547,9	547,9	548,4
Vreemd vermogen op korte termijn	91,4	109,1	109,1	107,6
Totaal vreemd vermogen	623,2	657,0	657,0	656,0
Eigen vermogen	552,7	745,2	848,3	857,2
Totaal passiva	1.175,9	1.402,2	1.505,3	1.513,2
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen				
	47	53	56	57

- 1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 tot en met 1985).
- 2) Voor toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).
- 3) Na aftrek van WIR basispremie en kleinschaligheidstoeslag zijnde f 12.380,-.
- 4) Na aftrek van WIR basispremie en kleinschaligheidstoeslag zijnde f 17.560,-.

BIJLAGEN 1 t/m 15

Bijlage 1 Grondgebruik over 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Aantal bedrijven in %	100	68	32
Aantal sbe	488	491	482
Glastuinbouw			
waarvan potplanten 1)	93	96	87
snijsbloemen 1)	7	4	13
Totaal	100	100	100
Oppervlakte staand glas:			
met buisverwarming	74	75	73
met heteluchtverwarming	2	1	2
Totaal	76	76	75
Opengrondstuinbouw			
Bloemen	20	16	27
Overige produkten	0	0	1
Braakland	7	8	7
Totaal tuinbouw	103	100	110
Akkerbouw en grasland	20	17	27
Verhuurd aan derden	10	14	0
Erf, blijvende paden, enz	41	43	38
Totaal kadastrale opp.	174	174	175
waarvan eigendom	167	169	164

1) Procentuele verdeling op basis van sbe's

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1986 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Aantal ondernemers per bedrijf	1.58	1.58	1.60
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	43	44	41
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1.97	2.04	1.82
arbeid v/d echtgenotes	.33	.34	.30
arbeid v/d overige gezinsleden	.16	.12	.26
arbeid van vast perso- neel	2.49	2.10	3.31
arbeid van los perso- neel	.82	.78	.92
Totale arbeidsbezetting	5.77	5.38	6.61
Energieverbruik:			
gas m3 x 1000	322.8	303.0	364.8
zware olie kg x 1000	.0	.0	.0
petroleum lt x 1000	.4	.0	1.2
ov. olie lt x 1000	.1	.2	.0
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	2445	2293	2767
Idem in joules x 1.000.000.000	10236	9599	11587
Electriciteit (x 1000 KWH)	50.1	48.8	53.1

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Omzet in %	100	61	39
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	852000	748000	1072000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	92260	82100	113820
Afschrijving vaste plant- opstand	1460	0	4550
Huur en pacht	1600	2010	730
Rente	52110	45850	65380
Onderhoud	11660	9650	15920
Electriciteit	9460	9080	10250
Gas	90060	84710	101420
Overige energiekosten	310	100	750
Meststoffen	4930	4080	6730
Zaad-plant-en pootgoed	125360	110270	157360
Bestrijdingsmiddelen	6110	5760	6870
Overige materialen	73060	58670	103600
Veekosten	20	0	50
Werk door derden	2870	2380	3910
Afleveringskosten	69820	65710	78540
Autokosten 1)	6050	5460	7290
Arbeid ondernemers	99280	103010	91380
Arbeid echtgenotes	11090	11570	10070
Arbeid ov.gezinsleden	6090	4400	9670
Arbeid personeel	110240	93000	146810
Overige kosten	22720	21700	24890
TOTAAL	796560	719510	959990
minus subsidie loon	310	420	70
TOTALE KOSTEN	796250	719090	959920
OPBRENGSTEN			
Groenten	110	0	350
Fruit	50	0	150
Snijbloemen	33750	20830	61180
Pot-en perkplanten	781420	710540	931730
Overige tuinbouwprod.	410	600	0
Mutatie veldinventaris	12970	9440	20470
Akkerbouw en veeteelt	50	0	160
Overige opbrengsten	4340	3950	5170
Aanwas vaste plantopstand	120	0	380
Aanwas bloembollenkraam	30	0	90
Opbr.verhogende subsidies: vee	10	0	20
TOTALE OPBRENGSTEN	833260	745360	1019700
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT	37010	26270	59780
in % van de kosten	5	4	6
in % van het geïnvest. verm.	4	4	6
Arbeidsopbr. per mensjaar	45690	44310	48050

1) Excl. afschrijving en rente

Bijlage 4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 en meer	13	20	-
30 - 20	5	8	-
20 - 10	12	16	3
10 - 0	<u>23</u>	<u>16</u>	<u>37</u>
Totaal verliesgevend	53	60	40
Positief			
0 - 10	23	15	39
10 - 20	14	12	18
20 - 30	7	11	-
30 en meer	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>3</u>
Totaal winstgevend	<u>47</u>	<u>40</u>	<u>60</u>
	100	100	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)	-4	-8	4
Standaardfout	3,2	4,6	2,1

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1986
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Aantal ondernemers	89	58	31
Netto-bedrijfsresultaat	23370	16670	37400
Handenarbeid v.d. ondernemer	62700	65350	57160
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	86070	82020	94560
Berekende rente +	32910	29090	40900
Ontvangen rente +	220	200	270
Betaalde rente -	25260	25950	23840
Financ. kosten -	1130	1020	1360
Saldo	6740	2320	15970
Rentesubsidie	840	720	1080
Ondernemersinkomen	93650	85060	111620
Handenarbeid echtgenote	7000	7340	6300
Handenarb. overige gezinsl.	3850	2790	6050
Tot. Handenarb. gezinsleden	10850	10130	12350
Gezinsinkomen uit bedrijf	104500	95190	123970
Inkomen buiten het bedrijf	16760	15370	19660
Totaal gezinsinkomen	121260	110560	143630
Af: Ontv./bet. WIR-premie	-790	-1160	0
Persoonlijke belastingen	24640	24500	24950
Premies voor volksverzek.	5950	6060	5670
Totaal van belast. en premies	29800	29400	30620
Besteedb. ink. gezin en bedr	91460	81160	113010
Af: Premie vrijw. verzekering	6620	6760	6320
Betaald loon gezinsleden	2610	2000	3900
Overige gezinsbestedingen	44950	41850	51420
Totaal van gezinsbestedingen	54180	50610	61640
Besparing incl. WIR-premie	37280	30550	51360
Besparing excl. WIR-premie	36490	29380	51360
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8310	8130	8680
Huren buiten bedrijf	600	360	1120
Rente buiten bedrijf	4470	4400	4630
Uikering volksverzekeringen	5080	5230	4780
Inkomen uit arbeid	4740	3660	6990
Overige baten	510	450	620
Totaal positief	23710	22230	26820
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2940	2830	3180
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1690	1810	1440
Rente prive-leningen	2290	2200	2460
Overige lasten	30	0	80
Totaal negatief	6950	6860	7160
Inkomen buiten bedrijf	16760	15370	19660

Bijlage 6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Aantal ondernemers	89	58	31
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	1	1	-
-f 30.000,- - -f 15.000,-	8	11	-
-f 15.000,- - -f 0,-	2	4	-
f 0,- - -f 15.000,-	18	13	28
f 15.000,- - -f 30.000,-	5	4	8
f 30.000,- - -f 45.000,-	4	6	-
f 45.000,- - -f 60.000,-	2	3	-
f 60.000,- - -f 90.000,-	28	25	34
f 90.000,- - -f 120.000,-	9	11	4
f 120.000,- - en meer	23	22	26
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Ondernemersinkomen van de ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	2	3	-
-f 30.000,- - -f 15.000,-	8	11	-
-f 15.000,- - -f 0,-	5	8	-
f 0,- - -f 15.000,-	9	9	9
f 15.000,- - -f 30.000,-	10	6	17
f 30.000,- - -f 45.000,-	4	6	-
f 45.000,- - -f 60.000,-	1	-	2
f 60.000,- - -f 90.000,-	31	26	41
f 90.000,- - -f 120.000,-	4	5	3
f 120.000,- en meer	26	26	28
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Totaal gezinsinkomen van de ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	1	1	-
-f 30.000,- - -f 15.000,-	-	-	-
-f 15.000,- - -f 0,-	1	1	-
f 0,- - -f 15.000,-	8	11	-
f 15.000,- - -f 30.000,-	11	17	-
f 30.000,- - -f 45.000,-	2	-	6
f 45.000,- - -f 60.000,-	4	3	7
f 60.000,- - -f 90.000,-	20	19	23
f 90.000,- - -f 120.000,-	23	17	36
f 120.000,- - -f 150.000,-	5	7	-
f 150.000,- en meer	25	24	28
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Bijlage 7. Spreiding van de besparing
(aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Aantal ondernemers	89	58	31
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
f 60.000,- en meer	4	5	-
f 60.000,- - f 30.000,-	9	9	9
f 30.000,- - f 15.000,-	13	16	6
f 15.000,- - f 0,-	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>-</u>
Totaal negatief	29	35	15
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	17	14	24
f 15.000,- - f 30.000,-	9	6	15
f 30.000,- - f 60.000,-	9	4	20
f 60.000,- en meer	<u>36</u>	<u>41</u>	<u>26</u>
Totaal positief	<u>71</u>	<u>65</u>	<u>85</u>
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	92260	82100	113820
Afschrijving vaste plantopst	1460	0	4550
Totaal van afschrijvingen	93720	82100	118370
Besparingen	59030	48150	82110
Totaal van afschrijvingen en besparingen	152750	130250	200480
Erfenissen en schenkingen	1220	1040	1600
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	6070	10800	-3970
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-680	-650	-760
Betaalde premie levensver- zekering ed.	-6640	-4790	-10560
Uitkering van levensverzek.	1970	2880	20
Vermogenssubsidies:			
- investeringssubsidie	20	30	0
- afbraakpremie glasopst.	370	550	0
- subsidie sectorbeleid	20460	16820	28230
Totaal van vermogenssubs.	20850	17400	28230
Totaal van eigen middelen	175540	156930	215040
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	51390	41630	72080
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	-5750	-11030	5430
Mutaties in voorschotten sectorbeleid	-22930	-18090	-33160
Totaal op lange termijn	22710	12510	44350
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	-8880	-15610	5380
Totaal van vreemde middelen	13830	-3100	49730
Totaal beschikbare middelen	189370	153830	264770

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Aflossingen op leningen o/g	52530	48450	61210
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	7860	7140	9400
- bedrijfsgebouwen	8410	4210	17320
- glasopstanden	39390	27350	64920
- verwarmingsinstallaties	16610	14320	21490
- overige installaties	42870	33580	62590
- machines en werktuigen	9880	8320	13190
- plantopstanden	-390	0	-1220
- bloembollen	-370	0	-1150
- vee	0	0	10
- betaling op lopende invest	-3770	-4460	-2320
- overige inventaris	25300	15980	45040
Bruto-investeringen	145790	106440	229270
Veldinventaris	12970	9440	20470
Materialen	1030	1640	-270
Vooruitbetaalde kosten	1150	1080	1290
Totaal ov.-prod.-middelen	15150	12160	21490
Woningen	650	1990	-2180
Deelname veiling e.d.	3770	3580	4170
Leningen u/g	-1630	-2120	-600
Overige beleggingen	4450	5450	2320
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	7240	8900	3710
Voorraad produkt	200	300	0
Vorderingen	-25200	-21520	-33000
Effecten	-780	-2910	3750
Spaarrekeningen	-9940	-1300	-28280
Kas, bank en postgiro	4380	3310	6610
Totaal van mutaties en liquiditeiten	-31340	-22120	-50920
Totaal bestedingen van middelen	189370	153830	264760

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10. Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Investeringsklasse	%	%	%
Negatief	8	12	-
Positief			
f 0,- - f 10.000,-	19	19	18
f 10.000,- - f 20.000,-	7	10	-
f 20.000,- - f 40.000,-	19	26	6
f 40.000,- - f 80.000,-	14	6	31
f 80.000,- - f 150.000,-	13	15	9
f 150.000,- - f 250.000,-	5	3	7
f 250.000,- - f 500.000,-	8	4	16
f 500.000,- en meer	7	5	13
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Bijlage 11 Balans per 31 december 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	39	37	43
Idem per einde boekjaar	41	38	45
Duurz.prod,middelen:			
Grond(in exploitatie)	152590	131460	197410
Bedrijfsgebouwen	57900	53300	67640
Glasopstanden	221330	182030	304680
Verwarmingsinstallaties	101150	93190	118030
Overige installaties	118530	98010	162060
Machines en werktuigen	39840	33060	54230
Plantopstanden	35370	30310	46080
Bloembollen en knollen	240	0	750
Vee	40	0	130
Bet.op lop.investeringen	400	220	760
Overige inventaris	114550	98490	148680
Totaal	841940	720070	1100450
Ov.produktiemiddelen			
Veldinventaris	220680	196780	271390
Voorraad materialen	15890	14420	19020
Vooruitbetaalde kosten	2880	1300	6180
Totaal	239450	212500	296590
Liquiditeiten:			
Voorraad produkt	200	300	0
Vorderingen	37040	29230	53600
Effecten	5050	5610	3860
Spaarrekeningen e.d.	64970	65310	64230
Kas,lop.rek.banken/giro	24700	24460	25230
Totaal	131960	124910	146920
Overige bezittingen			
Woningen	234550	225630	253480
Deelname veiling e.d.	34990	31230	42950
Leningen u/g	1920	1470	2890
Diversen	28350	22840	40020
Totaal	299810	281170	339340
Totaal activa	1513160	1338650	1883300
Passiva			
Vreemd vermogen	656030	648560	671890
Eigen vermogen	857130	690090	1211410
Totaal passiva	1513160	1338650	1883300
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	57	52	64

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1986 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Vr.vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	374360	393880	332950
Leningen van ov.banken	20980	0	65470
Leningen van familieleden	31120	22330	49770
Leningen van ov.partic.	40	60	0
Kredieten Rabobanken	109440	125440	75490
Kredieten ov.banken	6070	0	18960
Overig	6390	2170	15350
Totaal	548400	543880	557990
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	8130	8110	8180
Te betalen kosten	82220	87820	70320
Te betalen investeringen	15130	8110	30020
Overig	2150	640	5380
Totaal	107630	104680	113900
Totaal vreemd vermogen	656030	648560	671890
vr.verm.in % v/h totaalverm.	43	48	36
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 31-12-1985	661700	507190	989430
Corr.o/d balans 31-12-1985	-3630	1770	-15110
Corr.a.g.v.wijziging in de keuzeregeling betr.omzetb.	-830	-1230	0
Toe - en uittreding v.firm.	-3980	990	-14520
Herw. i.v.m.wijz.WIR-premie	100880	89790	124400
Herw. a.g.v.prijswijziging	21160	16760	30550
Eigen verm. per 1-01-1986	775300	615270	1114750
Mut. eigen verm. in 1986	81820	74830	96660
Eigen vermogen per 31 december 1986	857120	690100	1211410

Bijlage 13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1986
(aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Solvabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief	5	8	-
0 - 10	5	2	10
10 - 20	7	10	-
20 - 30	5	7	-
30 - 40	8	8	7
40 - 50	18	9	36
50 - 60	15	16	12
60 - 70	14	16	11
70 - 80	13	14	12
80 - 90	5	2	12
90 - 100	<u>5</u>	<u>8</u>	<u>-</u>
	100	100	100
Eigen vermogen in % van het totaal- vermogen (ongewogen gemiddelde)	46	43	52
Standaardfout	5,4	7,7	5,2

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 31-12-1986 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Kas, lop.rekeningen			
banken en postgiro	24710	24470	25220
Spaarrekeningen e.d.	64970	65310	64230
Effecten	5050	5610	3860
Voorraad product en vorderingen	37240	29520	53600
Vorr.materialen e.d.	18760	15720	25210
Veldinventaris	220680	196790	271390
A. Totaal	371410	337420	443510
Te betalen omzet- en loonbelasting	8130	8110	8180
Te betalen kosten	82220	87820	70320
Te betalen investeringen	15130	8110	30020
Overig kort krediet	2150	640	5370
B. Totaal vr.verm. op korte term.	107630	104680	113890
Saldo (A minus B)	263780	232740	329620
id.in % v/d kosten	33	32	34

Bijlage 15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen, e.d. en veld-inventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	32	19
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
50% en meer van de jaarkosten	4	6	-
50 - 30% van de jaarkosten	-	-	-
30 - 10% van de jaarkosten	2	2	-
10 - 0% van de jaarkosten	<u>3</u>	<u>-</u>	<u>10</u>
Totaal negatief	9	8	10
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	9	8	12
10 - 30% van de jaarkosten	45	48	39
30 - 50% van de jaarkosten	22	18	29
50% en meer van de jaarkosten	<u>15</u>	<u>18</u>	<u>10</u>
Totaal positief	<u>91</u>	<u>92</u>	<u>90</u>
	100	100	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 16-85 Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1985.
- No. 15-85 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1985.
- No. 21-85 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1985.
- No. 23-85 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1985/86.
- No. 19-85 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1985.
- No. 22-85 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1985 (oogst 1985/86)
- No. 18-86 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1986.
- No. 20-86 Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1986.
- No. 17-86 Rentabiliteit en financiering van de snijbloemeteelt onder glas in Nederland over 1986.